

Broj: UP-I 05/2-02-19-5-46/21
Sarajevo, 04. 03. 2022. godine

Federalno ministarstvo okoliša i turizma, rješavajući po zahtjevu operatera, "Bingo" d.o.o. Tuzla za izdavanje okolinske dozvole za farmu za uzgoj brojlera Dubrave donje, Živinice, na osnovu čl. 68. i 71. Zakona o zaštiti okoliša ("Službene novine Federacije BiH" br. 33/03), člana 24. Zakona o izmjenama i dopunama zakona o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH“ br. 38/09), i članova 3. i 4. Pravilnika o pogonima i postrojenjima za koje je obavezna procjena utjecaja na okoliši pogonima i postrojenjima koji mogu biti izgrađeni i pušteni u rad samo ako imaju okolinsku dozvolu („Službene novine Federacije BiH“, br. 19/04), i člana 200. Zakona o upravnom postupku ("Sužbene. novine Federacije BiH", br. 02/98), d o n o s i :

R J E Š E N J E

1. Izdaje se Okolinska dozvola, operateru „Bingo“ d.o.o. Tuzla za farmu za uzgoj pilića/brojlera instaliranog kapaciteta 96 000 komada u turnusu. Farma je smještena na lokaciji općine Živinice, u naselju Dubrave Donje na parceli označenoj sa k.č. br. 96/1, K.O. SPREČA, ukupne površine 56,606 m².

2. Pogoni, postrojenja i aktivnosti za koja se izdaje okolinska dozvola:

Prema Glavnom projektu izgrađeno je 6 objekata za tov pilića sa pratećim objektima: Upravnom zgradom, kotlovnicom sa pumpnom stanicom i nadstrešnicom za slamu. Spratnost svih objekata je prizemna. Kapacitet farme iznosi cca 96 000 komada pilenki. Pored objekata za tov brojlera farma sadrži i slijedeće objekte:

- Skladište prostirke - natkriveni prostor za skladištenje drvene hoblovine ili sjeckane slame koja se koristi za prostirku objekata za tov,
 - Skladište ogrijeva - natkriveni prostor za skladištenje drveta i uglja za loženje,
 - Skladište pepela/šljake - otvoreni prostor za skladištenje pepela/šljake iz kotlova, ograđen niskim zidom koji onemogućava raznošenje pepela i žara,
 - Jama za otpadne vode - na prijavom dijelu farme nalazit će se septička jama za prikupljanje otpadnih voda prilikom pranja farmskih objekata i mehanizacije.
- Ulaz na farmu će se obezbjediti sa parkinga za vozila i dezinfekcione barijere. Na izlazu iz farme predviđena je također barijera za dezinfekciju.

3. Opis tehnološkog procesa

Farma služi za tov brojlera, odnosno industrijsku proizvodnju utovljenih pilića. Cjelokupan postupak podijeljen je u turnuse. Jedan turnus traje 42 dana.

3.1. Priprema objekta za useljenje pilića/brojlera

Prije useljenja pilića potrebno je čitav objekat, uključujući zidove, pod, strop, instalacije i opremu oprati pod visokim pritiskom vode, a voda će se odvoditi u septičku jamu. Nakon pranja objekta obavezno potpuno osušiti objekat. Dezinfekcija objekta, najčešće fumigacijom vrši se u potpuno zatvorenom objektu koji se mora zagrijati na 15 C⁰, a zatim se objekat drži zatvoren najmanje 24 sata uz održavanje temperature 15-20 C⁰. Nakon dezinfekcije objekat je potrebno dobro ventilisati, a zatim se mora isušiti podna ploča.

Prije polaganja prostirke, obično 2 dana prije useljenja mora se uključiti grijanje na oko 20 C⁰ da bi se spriječila pojava kondenzacije. Na tako pripremljen pod rasprostire se prostirka – stelja, debljine do 10 cm. Prostirka može biti drvena hoblovina, sjeckana slama i sličan materijal koji upija feces. Materijal za prostirku drži se u posebnom skladištu na čistoj strani objekta i pristupačan je u početku i u čitavoj fazi turnusa za popravku prostirke i dodavanje. Jedan dan prije useljenja objekat se mora zagrijati.

3.2. Useljenje pilića/brojlera

U trenutku useljavanja jednodnevnih pilića potrebno je obezbijediti minimalnu temperaturu prostirke na podu od 28 C⁰, dok je temperatura vazduha 32-33C⁰. Kod toplovodnih sistema grijanja nije neophodna minimalna ventilacija, dok se kod grijanja pomoću grijača na gas ili lož ulje (način grijanja biće određen Glavnim projektom) koji izbacuju produkte sagorijevanja u prostor staje, obezbjeđuje se minimalna ventilacija od cca 0.1 m³/h po piletu. Linije vode i hrane se spuštaju na najniži nivo i spremne su za korištenje, hranilice napunjene, pojilice pod pritiskom vode. Ispod linija vode prostire se traka papira na koju se raspoređuje manja količina hrane. Pakovanja sa pilićima se istovaraju iz klimatizovanog vozila u predprostor objekta i unose se i raspoređuju duž objekta, te se pilići stavljaju duž prostrtog papira uz linije pojenja. Na taj način pilići lahko nalaze hranu i vodu.

3.3. Tov pilića/brojlera

Optimalna temperatura za normalan tov pilića kreće se od 32-33 C⁰ prvog dana i postepeno opada do 20 C⁰. Temperatura se održava pravilnom kombinacijom sistema grijanja i ventilacije. Optimalni broj izmjena vazduha u prostoriji odnosno ventilacija, pri čemu se minimalna ventilacija kreće od 0,1 pa na kraju do 1,2 m³/h po brojleru.

Dodatna ventilacija za rashlađivanje brojlera potrebna je zbog toga što brojleri stvaraju energiju koja se u vidu toplote prenosi na vazduh u objektu te se treba izbaciti napolje. Uvijek je potrebno obezbijediti dovoljnu količinu hrane, optimalnu visinu hranilica i optimalnu količinu (visinu) hrane u tacni hranilice koja se podešava prema starosti brojlera. Također, uvijek je potrebno voditi računa o dovoljnoj količini pitke vode, visini postavljana niplpojilica i pritiska vode u sistemu koji se podešava prema starosti brojlera. Medikamenti će se unositi putem vode, preko medikatora ili putem hrane.

Za tov brojlera relevantni su sljedeći parametri:

-Brojlere sa prosječno istom tjelesnom težinom za što manji broj dana tova, cilj je potrošiti što manje hrane i imati minimalno uginuće.

-Kao mjera uspjeha uveden je faktor konverzije koji je odnos pojedene hrane i finalne težine živih brojlera, gdje se teži da faktor konverzije bude što veći

-Gustina naseljenosti kod dobro opremljenih, izolovanih i ohlađenih objekata za tov je cca 40 kg/m² poda, ali može biti i veća.

-Iseljavanje brojlera se vrši sa prosječnom težinom od oko 2.0 i više kg žive vage. U konkretnom primjeru to je 96.000 brojlera, a iseljava se oko 16.000 brojlera po objektu, tj. oko 3 kamiona.

Na 8-12 sati prije iseljavanja potrebno je obustaviti hranjenje što će neznatno uticati na finalnu tjelesnu masu ali će znatno smanjiti kontaminaciju trupa brojlera. Voda mora biti dostupna do početka hvatanja brojlera Svjetlo se mora prigušiti na minimum da se smanji aktivnost i umire brojleri pri hvatanju. Treba podići opremu i pažljivo upravljati ventilacijom. Ako postoji pauza između dva utovara, mora se upaliti svjetlo i spustiti linije vode. Hvatanje se mora obaviti vrlo pažljivo da se ne izazovu oštećenja brojlera.

3.4. Čišćenje objekta

Odmah nakon iseljavanja treba podići svu opremu i ukloniti svu stelju, završiti kvašenje i pranje objekta. Prilikom pranja objekata otvoriti odvodnike kanizacionog sistema i odvesti prljavu vodu u sistem za prečišćavanje vode, odnosno septičku jamu.

4. Osnovne i pomoćne sirovine

Osnovna sirovina je hrana za piliće. Pomoćne sirovine su stelja, voda, kreč i sredstva za pranje.

R.br.	Naziv sirovine i pomoćnog materijala	Godišnja potrošnja	Karakteristike		
1.	Hrana za piliće	1.980 t	Nije toksična, zapaljiva, eksplozivna		
2.	Vakcine	800.000 doza	Nije toksična, zapaljiva, eksplozivna		
3.	Stelja	440 m ³	Zapaljiva (piljevina)		
4.	Voda	2.000 m ³	Nije toksična, zapaljiva, eksplozivna		
5.	Formalin*	155 l	20 % rastvor formaldehida, djeluje dezinficijentno i analeptički, oštrog mirisa, rastvara se u vodi		
6.	Izosan G*	10 l	Toksičan, jako oksidativno sredstvo		
7.	Kreč	500 kg	Toksičnost	Zapaljivost	Reaktivnost
			1	0	1

-Elektro snabdijevanje je obezbjeđeno sa vanjske niskonaponske mreže pod uslovima koje je propisala J.P. Elektroprivreda d.d. Sarajevo – podružnica Tuzla. Utrušak energije na godišnjem nivou prema računu za utrošenu električnu energiju iznosi cca 240.000 kWh.

-Snabdijevanje vodom se vrši sa javnog vodovoda Živinice. Utrušak vode prema računu za potrošnju na mjesečnom nivou iznosi cca 160 m³.

-Na lokaciji nema javne kanalizacije, pa će se fekalna kanalizacija planiranih objekata spojiti na vodonepropusnu septičku jamu.

5. Emisije iz pogona i postrojenja

Na osnovu navedenih aktivnosti identificirane su sljedeće moguće emisije koje mogu imati negativni uticaji na okolinu:

- emisija zagađujućih materija u zrak iz kotlovnice
- ispuštanje otpadnih vod
- emisija buke u okoliš
- emisija otpada.

5.1. Izvori emisija zagađujućih materija u zrak

U kotlovnici se nalaze kotlovi koji služi za zagrijavanje prostorija u proizvodnji.

Karakteristike su sljedeće:

Tehničke karakteristike kotlova

Kotao I Snaga - 350 kW, godina proizvodnje 2015_ Podaci o sirovinama i energentima (gorivu) - Ugalj

Kotao II Snaga - 470 kW godina proizvodnje 2015_ Podaci o sirovinama i energentima (gorivu) - Ugalj

Kao potencijalni zagađivači atmosfere mogu se javiti otpadni produkti intenzivnih metaboličkih procesa u vidu plinovite faze. Za vrijeme prozračivanja peradarnika doći će do emisija u atmosferu

- ugljen dioksida (CO₂)

- vodene pare,
- prašine
- amonijaka (NH₃).

Savremeni sistem ventilacije spriječiće stvaranje štetnih plinova koji se redovno kontrolišu putem mjernih instrumenata u farmi pilića i moraju zadovoljiti slijedeće parametre: • N₂ max 84 vol %, • CO₂ max 0,25 vol %, • CO max 40 ppm, • NH₃ max 20 ppm, • H₂S max 10 ppm
Očekivane emisije u zrak biće u dozvoljenim granicama.

5.2. Izvori emisija buke

Usljed rada u proizvodnom procesu postoji mogućnost emitovanja određenog intenziteta buke. Imajući u vidu da se objekat nalazi u poljoprivrednoj zoni, zatim da su procijenjene i dokumentacijom definirane vrijednosti veoma niske, potpuno relevantan zaključak je da neće biti štetnog utjecaja buke na stanovnike ovog naselja, niti da buka može predstavljati ometajući faktor u bilo koje vrijeme (tokom dana ili noći).

Lokacija pogona Farma za uzgoj pilića/brojlera svrstava se u **IV. zonu** (trgovačko, poslovno, stambeno i stambeno uz saobraćajne koridore, skladišta bez teškog transporta) za koju je dozvoljeni nivo buke $L_{eq}=60$ dB (A) danju i $L_{eq}=50$ dB (A) noću.

Buka na navedenoj lokaciji potiče od rada multi-step ventilatora, rada kotlovnice te rada ventilatora kotlovnice na farmi.

5.3. Izvori emisije u vodu

Nastale otpadne vode mogu se podijeliti na sanitarno fekalne otpadne vode i tehnološke otpadne vode, zauljene oborinske vode i oborinske vode sa krovova.

Do uticaja na vode može doći u slučaju:

- neadekvatnog upravljanja kokošjim gnojem, nepravilnog izvođenja čišćenja, odnosno sanitacije peradarnika prije uvođenja novog turnusa,
- istjecanja goriva i motornih ulja iz traktora i ostalih vozila koje se koriste na farmi.

Snabdjevanje sanitarnom i tehnološkom vodom će se vršiti iz lokalnog vodovoda. Na planiranom postrojenju karakteristična je pojava slijedećih otpadnih voda:

- tehnološka voda,
- fekalna voda,
- oborinska voda.

Sistem kanalizacije separatnog tipa predviđen je da funkcioniše na slijedeći način:

-Sanitarno-fekalne otpadne vode prikupljati će se unutrašnjom kanalizacijom, izvoditi izvan objekata te vanjskom kanalizacijom odvoditi do planiranog objekta za sakupljanje ovih otpadnih voda – septičke jame.

-Tehnološke otpadne vode prikupljat će se jednim dijelom unutrašnjim sistemom otvorenih kanala, a drugim dijelom unutrašnjom kanalizacijom i odvoditi do spoja sa sanitarno fekalnom kanalizacijom, a dalje zajedno do septičke jame.

-Površinske-oborinske vode, kao nezagađene vode, prikupljat će se olučnim sistemom, slivnicima, pa sistemom vanjske kanalizacije odvoditi i ispuštati bez prečišćavanja u kanal za oborinske vode.

5.4. Izvori otpada

Otpad najviše nastaje prilikom uklanjanja hrane i gnoja nakon svakog ciklusa, zatim tokom pojedinog ciklusa (dok je perad u farmi nužno je redovno uklanjati lešine, rasutu hranu), prilikom čišćenja farme po završenom turnusu i dr.

Kao otpad na farmi za tov brojlera javljaju se uginuli brojleri. Mortalitet u tovu brojlera u toku jednog turnusa iznosi 2,5 – 4,0 % od ukupnog broja brojlera. Zbrinjavanje ove vrste otpada

će se riješiti sklapanjem ugovora sa kompanijom koja je ovlaštena za ovu vrstu otpada kad se stvore uvjeti za tretman ove vrste otpada na području Tuzlanskog kantona.

Otpad koji nastaje od liječenja i prevencije bolesti vraća se u nadležnu veterinarsku službu koja će ovaj otpad zbrinjavati preko ovlaštene kompanije za prikupljanje i zbrinjavanje ove vrste otpada. Količine ovog otpada su veoma male i procjenjuje se da će iznositi svega 1 - 2 kg.

Na lokaciji farme može nastati komunalni otpad koji se odlaže u za to predviđene kontejnere. Tu se uglavnom radi o papirnoj, staklenoj, lastičnoj ili metalnoj ambalaži i drugim sitnim otpacima koje odlažu zaposlenici firme. Količina ovog otpada nije precizno definisana i u funkciji je od vremena, godišnjeg doba i broja osoba. Obezbjedna su dva posebna kontejner za čvrsti otpad.

Za odvoz, deponovanje i zbrinjavanje komunalnog otpada, zaduženo je komunalno preduzeće AKVA INVEST d.o.o. Živinice.

Za komunalne poslove crpanje septičke jame i pročišćavanje kanalizacionih cijevi zaduženo je JP „Vodovod i kanalizacija“ Živinice.

Zbrinjavanje muljeva, zauljenih otpadnih voda iz separatora ulja i masti, zbrinjavanje opasnog otpada vrši ovlaštena firma „KEMEKO-BH“ d.o.o. Lukavac.

6. Mjere za ublažavanje negativnih utjecaja projekta na okolinu

Provođenje mjera zaštite okoline u skladu sa ovim Zahtjevom, obezbijediće da uzgoj brojlera na predmetnom lokalitetu ne utiče značajnije negativno na okoliš i da se ambijentalni uslovi okoliša ne pogoršavaju, odnosno da se okoliš ne zagađuje iznad propisanih normi i postavljenih zahtjeva za zaštitu okoliša u ovom Zahtjevu za okolinsku dozvolu i važećim propisima o zaštiti okoliša.

6.3. Mjere za sprečavanje emisija u zrak

- stalno praćenje pokazatelja na osnovu kojih se može procijeniti kvalitet sagorijevanja u kotlu,
- redovno održavanje kotlovskog postrojenja,
- povremeno praćenje emisije dimnih plinova,
- dobre izolacije grejnog kotla na svim mjestima,
- sniženja temperature vode u kotlu,
- nižih temperatura izlaznih gasova i
- tehnike regulisanja.

6.4. Mjere za sprečavanje i minimiziranje čvrstog otpada

Količina čvrstog otpada direktno ovisi od obima uzgoja, odnosno broja pilića. Za prikupljanje čvrstog otpada – ambalaže postaviti će se posude koje će pravovremeno prazniti i odvoziti komunalno preduzeće. Stelja se neće odlagati na farmi pilića, već će se odmah po završetku turnusa prikupljati i odvoziti na poljoprivredne površine, poštujući pri tome odredbe Pravilnika o utvrđivanju dozvoljenih količina štetnih i opasnih tvari u zemljištu i metode njihovih ispitivanja („Službene novine Federacije BiH“ broj 72/09).

6.5. Mjere za sprečavanje i minimiziranje otpadne vode

- vršiti prikupljanje oborinskih voda sa objekta i manipulativnog prostora u skladu sa vodnom dozvolom,
- plato i puteve unutar farme održavati čistim kako ne bi došlo do odnošenja zagađujućih materija sa vodom,
- voditi računa da na manipulativnom prostoru ne dođe do prosipanja ulja i goriva,
- sanitarno – fekalne vode voditi u septičku jamu, a u skladu sa vodnom dozvolom,

- oborinske vode sa saobraćajnih površina i parkirališta prije upuštanja u sistem kanalizacije provesti kroz uređaj za pročišćavanje, separator masti i ulja,
- kvalitet otpadne vode sa lokacije treba zadovoljiti kriterije za ispust u javni sistem odvodnje,
- održavati čistim odvodne kanale oborinskih i sanitarnih otpadnih voda,
- na izlaznim cjevovodima oborinskih, sanitarnih i tehnoloških otpadnih voda ostaviti revizione otvore kako bi se nesmetano vršilo uzorkovanje i mjerio protok.
- Izvršiti adekvatno uskladištenje ulja i maziva koji se koriste u procesu,
- sprovoditi mjere iz vodne dozvole.

6.6. Mjere za sprečavanje i minimiziranje negativnog uticaja na tlo

- kruti otpad koji nastaje na farmi (stelja, feces) je koristan otpad jer se koristi kao gnojivo. Ovaj otpad će se odmah po završetku turnusa odvlačiti sa lokacije na poljoprivredno zemljište. U tu svrhu Investitor će osigurati dovoljne površine poljoprivrednog zemljišta za primjenu gnoja, sklopit će privremene ugovore o preuzimanju gnoja sa trećom stranom (Poljoprivredno dobro - Spreča). U većini slučajeva gnoj će koristiti obližnji vlasnici poljoprivrednih zemljišta. Ugovorene partnere Investitor će upoznati sa pravilnom upotrebom peradarskog gnoja. U slučaju dužeg zadržavanja stelje na lokaciji, ista će se morati deponovati na uređenom prostoru,
- kao otpad na farmi za tov brojlera javljaju se uginuli brojleri. Mortalitet u tovu brojlera u toku jednog turnusa iznosi 2,5 – 4,0 % od ukupnog broja brojlera. Zbrinjavanje ove vrste otpada će se riješiti sklapanjem ugovora sa kompanijom koja je ovlaštena za ovu vrstu otpada kad se stvore uslovi za tretman ove vrste otpada na području Tuzlanskog kantona.
- otpad koji nastaje od liječenja i prevencije bolesti vraća se u nadležnu veterinarsku službu koja će ovaj otpad zbrinjavati preko ovlaštene kompanije za prikupljanje i zbrinjavanje ove vrste otpada. Količine ovog otpada su veoma male i procjenjuje se da će iznositi svega 1 -2 kg,
- masti, ulja, masne krpe, ambalažni otpad onečoošćen opasnim tvarima prikupljaju se i odlaže na za to predviđeno mjesto.
- redovno vršiti čišćenje svih površina unutar kruga,
- redovno vršiti odvoz prikupljenog komunalnog otpada od strane ovlaštene ustanove,
- navedene aktivnosti direktno ili indirektno utječu na smanjenje emisije u zrak, vodu i tlo. Racionalno korištenje energenata te opštu čistoću kruga firme nužno je kontinuirano provoditi.

6.7. Mjere nakon prestanka rada

Za planirani zahvat predviđa se ekonomski vijek trajanja od najmanje 10 godina. U slučaju uklanjanja farme, kompletnu sanaciju je potrebno obaviti sukladno zakonima i podzakonskim aktima koji će biti na snazi.

6.8. Mjere za sprečavanje akcidenta (ekološke nesreće)

Moguće akcidentne situacije u farmi pilića su: požari, potresi, izlivanje otpadnih voda u okolinu, nezgode pri radu i druge nezgode. Za zaštitu od požara primijeniti slijedeće mjere:

- pristup vatrogasne tehnike u slučaju spašavanja ljudi i imovine osigurati preko prilazne saobraćajnice,
- u farmi osigurati dovoljne količine vode za gašenje požara,
- tokom prometa osigurati dostupnost vatrogasne tehnike do svih dijelova farme,
- zaštitu građevina od udara munje riješiti gromobranskim instalacijama,

- u slučaju iznenadnih onečišćenja voda, sanaciju provoditi putem ovlaštene pravne ili fizičke osobe.

U slučaju izbijanja zaraznih bolesti pozvati nadležnu veterinarsku službu koja propisuje mjere daljnjeg postupanja ovisno o vrsti i obimu zaraze. Sve mjere koje treba provoditi u slučaju akcidentnih situacija propisane su važećim propisima. Potrebno jih je striktno poštovati. Prije svega, prilikom projektovanja treba postupiti u skladu sa Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu.

7. Sistem monitoringa

Monitoring emisija različitih zagađujućih tvari, ali i fizičkih uticaja predstavljaju metode mjerenja propisane zakonskim i podzakonskim propisima. Cilj monitoringa je uspostavljanje principa održivosti i zaštite okoline. Parametri monitoringa se određuju na bazi procesa koji se prati, sirovina koje se upotrebljavaju u procesu i emisija koje se pri tom stvaraju, kao i na bazi opreme koja se koristi u procesu.

7.1. Monitoring emisija

Pored mjera predviđenih propisima, normativima i standardima objekata farme brojlera Dubrave Donje, u cilju sprečavanja narušavanja kvaliteta životne okoline, tj. smanjenja negativnih uticaja, potrebno je sprovesti mjere praćenja uticaja na okoliš kontrolnim mjerenjima:

- mjerenje emisije zagađujućih materija u zrak;
- monitoring otpadnih voda;
- mjerenje intenziteta okolinske buke;
- uticaj na tlo (kruti otpad).

Tabela - Prijedlog monitoring plana

Medij u koji se ispušta	Parametar	Mjerno mjesto	Učestalost mjerenja
Voda	Monitoring otpadnih voda	Ispust E ₁	<i>U skladu sa Uredbom o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije (Sl. novine FBiH br. 26/20).</i>
Zrak	Mjerenje emisije zagađujućih materija u zrak	II kotla na čvrsto gorivo	<i>U skladu sa Pravilnikom o monitoringu emisije zagađujućih materija u zrak (Službene novine FBiH broj 09/14, 97/17)</i>
Buka	Leq, dB(A)	Na granicama parcele otvorenog prostora	<i>U skladu sa Zakonom o zaštiti buke („Službene novine FBiH“ broj 110/12)</i>

Tlo (kruti otpad)	Pratiti količine nastajanja opasnog i komunalnog krutog otpada	Mjesta odlaganja krutog otpada	<i>Voditi mjesečne izvještaje koji su osnova godišnjeg izvještaja</i>
Monitoring broja uginulih životinja	Broj uginulih brojlera	Hladnjača za uginule životinje	<i>Kontinuirano</i>

Operator je dužan bez odlaganja prijaviti svaku vanrednu situaciju koja značajno utiče na okoliš.

7.2. Monitoring krutog otpada

U svrhu monitoringa krutog otpada koji će nastajati/nastaje na lokaciji donesen je Plan upravljanja otpadom kojim se obezbjeđuje: smanjenje otpada po količini, tretiranje nastalog otpada na način kojim se osigurava povrat sirovinskog materijala, redovan odvoz otpada sa lokacije i smanjenje od rizika zagađenja: vode, zraka i tla. Također, imenovana je odgovorna osoba za sprovođenje donešenog Plana upravljanja otpadom a koja je u obavezi vođenja pismenih zabilješki - Dnevnika rada o količini nastalog otpada po kategorijama u skladu sa listom otpada, čišćenja i održavanja strojeva. Za potrebe zbrinjavanja različitih vrsta otpada na farmi za uzgoj brojlera Dubrave Donje ima sklopljene ugovore sa ovlaštenim institucijama za zbrinjavanje različitih vrsta otpada koje nastaju na predmetnoj lokaciji.

- Izvještavati Fond za zaštitu okoliša Federacije BiH o otpadu, prema odredbama Uredbe o informacionom sistemu upravljanja otpadom. Unos podataka u informacioni sistem-bazu podataka se vrši putem linka za pristup Informacionom sistemu upravljanja otpadom www.otpadfbih.ba.
- Dostavljati podatke o otpadu ovlaštenom operateru i/ili Fondu za zaštitu okoliša Federacije BiH.

8. Granične vrijednosti emisija

8.1. Granične vrijednosti emisija za otpadne vode

Kvalitet efluenta ne smije prelaziti granične vrijednosti parametara propisane - Uredbom o uvjetima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije (Sl.novine FBiH br. 26/20 i 96/20), a uslovljeni kvalitet efluneta je prikazan u narednoj tabeli :

Granične vrijednosti emisije opasnih i štetnih materija za otpadne vode prije njihovog ispuštanja u prirodni recipijent (ili sistem javne kanalizacije)

Ispitivani parametar	Jedinica	Granične vrijednosti	
		Površinske vode	Javni sistem odvodnje
Protok	m ³ /dan	-	-

Temperatura	°C	30	40
pH	-	6,5 – 9,0	6,5 – 9,5
Boja	Pt/Co skala	-	-
Sadržaj rastvorenog kisika	mgO ₂ /l	-	-
Taložive tvari	ml	0,5	10,0
Ukupne suspendovane materije	mg/l	35	400
Hemijska potrošnja kiseonika	mgO ₂ /l	125	700
Biološka potrošnja kiseonika	mgO ₂ /l	25	250
Elektroprovodljivost	μS/cm	-	-
Amonijačni azot	mgN/l	10	40
Ukupni azot	mgN/l	15	100
Ukupni fosfor	mgP/l	2,0	5,0
Test toksičnosti (48LC ₅₀)	%	>50	>50
Teško hlapive lipofilne tvari (ukupna ulja i masti)	mg/l	20	100

Prema propisima Uredbe o uvjetima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije („Službene novine FBiH“ br. 26/20 i 96/20), minimalan broj godišnjih uzorkovanja zavisi od proticaja (količine tehnološke otpadne vode) i iznosi:

Broj ispitivanja otpadnih voda u ovisnosti od protoka

Protok otpadne vode m ³ /dan	Broj ispitivanja u toku godine
<5	1
5-20	2
20-50	4
50-100	6
100-500	8
>500	12

8.2. Granične vrijednosti emisija za zrak

Mjerenje emisije zagađujućih materija u zrak vršiti u cilju zadovoljavanja uslova iz Zakona o zaštiti zraka („Službene novine FBiH“, broj: 33/03 i 4/10), Pravilnik o graničnim vrijednostima emisije zagađujućih materija u zrak („Službene novine FBiH“, broj: 12/05), Pravilnika o

graničnim vrijednostima emisije u zrak iz postrojenja za sagorijevanje ("Službene novine FBiH", br. 03/13 i 927/17) i Pravilnika o monitoringu emisije zagađujućih materija u zrak ("Službene novine FBiH" broj 9/14, 97/17).

Granične vrijednosti emisije zagađujućih materija u zrak prema Pravilniku o graničnim vrijednostima emisije u zrak iz postrojenja za sagorijevanje („Službene novine Federacije BiH“, br. 3/13 i 92/17) za mala postrojenja za sagorijevanje (snage 350 kW i 470 KW na ugalj):

Zagađujuća materija	Granična vrijednost				
	Čvrsta goriva (mg/m ³)	Tečna goriva (mg/m ³)			Gasovita goriva (mg/m ³)
		Extra lako	Lako	Srednje i teško	
SO ₂	-	-	-	-	-
NO _x	400	450	450	450	125
CO	1.000	-	-	-	-
Čvrste čestice	150	30	50	60	-

8.3. Granične vrijednosti emisija za buku

Područje u kome je lociran pogon definisano je kao zona IV. nivoa okolinske buke dat je u skladu sa važećom zakonskom regulativom i drugim standardima i propisima. Učestalost mjerenja i granične vrijednosti buke su regulisani prema:

- Zakon o zaštiti buke („Službene novine FBiH“, broj 110/12);
- ISO 1996-2:2007 – Akustika – opisivanje, mjerenje i ocjenjivanje buke u životnoj sredini – Dio 2.;
- Noise – Directive 2003/10/EC.

Granične vrijednosti buke prema namjeni područja

Područje (zona)	Namjena područja	Najviše dozvoljeni nivo vanjske buke (dBA)		
		15 min L _{eq}		Vršni nivo
		Dan	Noć	L ₁
IV	Trgovačko, poslovno, stambeno i stambeno uz saobraćajne koridore, skladišta bez teškog transporta	60	50	75

9. Izvještavanje

Izvještavati Federalno ministarstvo okoliša i turizma o prikupljenim podacima kako je propisano odredbama Poglavlja IV Pravilnika o registrima postrojenja i zagađivanjima („Službene novine Federacije BiH“, broj 82/07). Izvještaji treba da budu poslani najkasnije do 30.06. tekuće godine za prethodnu godinu izvještavanja. Uputa za dobijanje šifre za pristup BH PRTR šifre i uputstvo za popunjavanje baze podataka - elektronskih obrazaca za Registar o postrojenjima i zagađivanjima nalaze se na web stranici www.fmoit.gov.ba, na kartici Okolišne dozvole/Registri i izvješćivanje.

10. Period važenja dozvole

Okolinska dozvola važi pet godina od dana uručenja stranci.

OBRAZLOŽENJE

Bingo d.o.o., Tuzla je 26.02.2021. godine dostavio zahtjev za obnovu okolinske dozvole Federalnom ministarstvu okoliša i turizma. Zahtjev je podnesen za pogon farme za uzgoj pilića/brojlera kapaciteta 96 000 brojlera.

Uz Zahtjev za obnovu okolinske dozvole broj 457/21 februar, 2021, dostavljen je i Plan upravljanja otpadom broj 457/21, februar 2021, oba izrađena od strane instituta TQM d.o.o, Lukavac. Također je dostavljeno i Rješenje o vodnoj dozvoli broj UPI 25-3-40-391-4/17 od 30.06.2017. godine izdato od Agencije za vodno područje rijeke Save.

Prethodna okolinska dozvola je izdata pod brojem UPI 05/2-23-11-126/15 dana 11. 04. 2016, godine, za izgradnju farme za uzgoj pilića/brojlera kapaciteta 88 063 komada u turnusu.

Zahtjevom za obnovu okolinske dozvole od 26.02.2021. godine operater se obratio ovom federalnom ministarstvu za obnovu okolinske dozvole sa molbom za izdavanje okolinske dozvole kojom bi kapacitet bio usklađen sa instaliranim kapacitetom farme a to je 96 000 brojlera.

Prema članu 56. Zakona o zaštiti okoliša („Službene Novine FBiH“ br. 33/03) nema povećanja proizvodnje, upotrebe energije, korištenja vode, korištenja prostora, emisija ili proizvodnje otpada povećanog više od 25%, te je shodno navedenom udovoljeno zahtjevu operatora.

Dopisom broj P – 1523/21 od 12.05.2021. godine operator Bingo d.o.o., Tuzla, obratio se ovom federalnom ministarstvu Zahtjevom za hitno postupanje, zaprimljenom dana 17. 05.2021. pod brojem UPI 05/2-02-19-5-46/21.

Dopisom broj P – 4033/21 od 01.12.2021. godine operator Bingo d.o.o., Tuzla, po drugi put se obratio ovom federalnom ministarstvu Zahtjevom za hitno postupanje, zaprimljenom dana 06. 12.2021. pod brojem UPI 05/2-02-19-5-46/21.

Dana 16.12.2021. godine, poslana je Molba za dostavu informacija u vezi inspekcijskih nalaza Federalnoj upravi za inspekcijske poslove, kako bi se mogao nastaviti postupak izdavanja okolinske dozvole.

Federalna uprava za inspekcijske poslove je dana 05. 01.2022. godine pod brojem 10-19-5-06157/2021-1008-2-P dostavila informacije u vezi inspekcijskih nadzora, a koji su zaprimljeni u ovom federalnom ministarstvu dana 14.01.2022. godine.

Zapisnik broj UP1-10-19-3-00060/2020-1008-P-1008-2-P, je uredan, te Federalna uprava za inspekcijske poslove smatra da se može obnoviti okolišna dozvola.

Zahtjev za izdavanje okolišne dozvole postavljen je na web stranici www.fmoit.gov.ba dana 04.08.2021. godine za izdavanje okolišne dozvole, na linku <https://www.fmoit.gov.ba/bs/okolisne-dozvole/javne-rasprave-i-javni-uvidi>. Nacrtr okolišne dozvole za Bingo d.o.o. Tuzla je postavljen na Javni uvid na web stranici Ministarstva 03. 02. 2022. godine i nije bilo primjedbi.

Odredbom člana 67. stav 1. Zakona o zaštiti okoliša propisane su mjere i uvjeti koje investitor treba ispuniti tokom rada postrojenja, a koji se kao standard mora primijeniti prilikom izdavanja okolišne dozvole.

Na temelju uvida u inspekcijske nalaze, ovo federalno ministarstvo je ocijenilo da su se stekli uvjeti za obnovu okolišne dozvole u smislu čl. 86., Zakona o zaštiti okoliša, da su ispunjeni zakonom utvrđeni preduvjet za obnovu okolinske dozvole, te je sukladno čl. 68. i čl. 71. Zakona o zaštiti okoliša odlučeno kao u dispozitivu ovog Rješenja.

Ovo rješenje je konačno i protiv njega nije dopuštena žalba. Protiv ovog rješenja može se pokrenuti upravni spor podnošenjem tužbe kod Kantonalnog suda u Sarajevu u roku od 30 dana od dana prijema rješenja.

U skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama federalnih upravnih taksa i tarifi federalnih upravnih taksi („Službene novine Federacije BiH”, broj 43/13) tarifni broj 57 tačka 4., podnositelj zahtjeva je uplatio 250,00 KM na budžetski račun UNION BANKE d.d. Sarajevo.

MINISTRICA
Edita Đapo
dr Edita Đapo

Dostaviti:

- Bingo d.o.o Tuzla
- Federalna uprava za inspekcijske poslove
- ① Sektor za okolišne dozvole
- Arhivi